	ЈЗУ Дом здравља Градишка Ул. Младена Стојановића бр. 18, Градишка	ПР-ДЗ-031		
<i>Присуство треће стране током дијагностичких и терапијских процедура</i>				
Страна 1 од 5	Издање: прво	Важи од: 07.06.2021.	Одобрио Прим. др Весна Глувић – Челић Директор в.д.	Копија број Е

1. ПРЕДМЕТ И ПОДРУЧЈЕ ПРИМЈЕНЕ

1.1. Предмет процедуре

Сврха овог документа је да опише поступање здравствених радника у ЈЗУ „Дому здравља“ Градишка (у даљем тексту: Дом здравља) у вези са присуством „треће стране“ током дијагностичких и терапијских процедура и тиме осигура додатну заштиту и за пацијенте и за здравствене раднике.

1.2. Подручје примјене

Ову процедуру примјењују сви здравствени радници и здравствени сарадници у свим медицинским службама Дома здравља Градишка.

1.3. Надлежности за примјену

За обезбјеђивање досљедне примјене овог документа у Дому здравља одговоран је директор, док су за примјену у свакој од служби одговорни начелници служби.

1.4. Искључења

Нема

2. ВЕЗА СА ДРУГИМ ДОКУМЕНТИМА

2.1. Референтни документи

- Закон о здравственој заштити,
- Стандарди за сертификацију за домове здравља у Републици Српској,
- Политика унапређивања квалитета и сигурности здравствене заштите у Републици Српској.

2.2. Остали документи

- ПР-ДЗ-025 Информисани пристанак пацијента

3. ТЕРМИНИ И СКРАЋЕНИЦЕ

3.1. Термини

Трећа страна: у контексту провођења дијагностичких и терапијских процедура у здравственој установи, представља сваку особу која је присутна, а не учествује директно у тим активностима.

Интимни прегледи (прегледи интимних дијелова тијела): подразумејева прегледе, дијагностичке и терапијске активности које укључују додиривање дојки код жена, гениталија или ануса (ректума). Ово укључује и разодјевање пацијената и

	Страна 2 од 5	Издање:	Важи од:	ПР-ДЗ-031
		прво	07.06.2021.	

разголићивање интимних дијелова тијела због дијагностичких или терапијских процедура.

3.2. Скраћенице

Нема

4. ОПИС ПОСТУПКА

4.1. Увод

Све медицинске консултације, испитивања и претраге су потенцијално стресне, а неке и узнемирујуће за пацијенте. Потребне да се због прегледа пригуше свјетла, пацијенти разодјену или да буду додирнути на одређени начин, могу да учине пацијенте веома рањивим и узнемиреним. И у оваквим ситуацијама, треба имати у виду да су приватност и достојанство пацијената најважнији.

Пацијенти са својим очекивањима, имају право да дају или не дају сагласност на дијагностичке или терапијске процедуре. Добра пракса је да, на захтјев пацијената, буде омогућено присуство одрасле особе од повјерења која ће бити присутна и пружити потребну подршку и утјеху током дијагностичких или терапијских процедура. За велику већину пацијената, показано поштовање, објашњења, споразумијевање и заштита приватности представљају довољну бригу и елиминишу потребу за додатном особом у амбуланти („трећом страном“).

Здравствени радници могу се наћи у неким незгодним и за њих осјетљивим ситуацијама током дијагностичких и терапијских процедура. Присуство „треће стране“ представља процес који служи да би се заштитили и пацијенти и здравствени радници од могућих непријатности, сумњи или притужби за непрофесионално обављање праксе. Присуство треће стране, само по себи, не искључује потребу да се пацијентима пруже адекватне информације и да се дијагностичке и терапијске процедуре изведу у складу са политикама и процедурама у Дому здравља Градишка.

„Трећа страна“ током дијагностичких и терапијских процедура најчешће има улогу да:

- Осигура да су приватност, достојанство и интереси и пацијената и здравствених радника заштићени током дијагностичких и терапијских процедура,
- Пружи утјеху и емоционалну подршку пацијентима,
- Помогне при прегледима, када је то потребно,
- Помогне код разодијевања пацијената,
- У ријетким ситуацијама, штити здравствене раднике,
- Буде свједок и за пацијенте и за здравствене раднике (када је то потребно) да су дијагностичке и терапијске процедуре протекле онако како је очекивано, да су и пацијенти и здравствени радници коректно поступали и понашали се, у складу са политикама и процедурама у здравственој установи.

Када постоји потреба за присуством „треће стране“, неопходно је да пацијенти о томе буду адекватно информисани, у складу са Законом о здравственој заштити Републике Српске.

	Страна 3 од 5	Издање:	Важи од:	ПР-ДЗ-031
		прво	07.06.2021.	

Сагласност за присуство треће стране током дијагностичких и терапијских процедура може дати пацијент, лице које је пацијент овластио или законски заступник или старатељ.

4.2. Политика

Сви запослени у Дому здравља су оприједелиени и посвећени да све пружене здравствене услуге буду безбједне, а активности буду спроведене у удобном и повјерљивом окружењу. Основа за добре односе између пацијената и здравствених радника ће бити узајамно поштовање, повјерење и подршка. Неопходно је да и пацијенти и сви запослени буду увјерени да ће се, колико год је више могуће, слиједити најбоља пракса у пружању здравствених услуга, а да је сигурност свих укључених у ове процесе најважнија.

Легитимно је право пацијента да затраже присуство треће стране (члана породице, пријатеља итд.) као подршке током дијагностичких и терапијских процедура.

Такође, некада ће бити неопходно присуство треће стране током дијагностичких и терапијских процедура као свједока или због помоћи. У свим оваквим ситуацијама, здравствени радници ће пацијентима дати неопходна објашњења и информације и обезбједити сагласност за присуство треће стране.

4.3. Поступак

4.3.1. Опште поступање

Када се утврди које су дијагностичке или терапијске процедуре неопходне, потребно је информисати пацијента и оставити простор пацијенту за додатна питања и објашњења. Уколико здравствени радник сматра потребним и пожељним, може предложити пацијенту присуство треће стране (другог здравственог радника који није директно укључен у процедуру, члана породице). Овакав приједлог треба унијети у *Здравствени картон/Медицински досије* пацијента. Уколико пацијент одбије понуђено присуство треће стране, потребно је да здравствени радник упише у здравствени картон/медицински досије да је пацијент одбио понуђено присуство треће стране.

Уколико пацијент затражи присуство треће стране, треба размотрити све опције и продискутовати са пацијентом. Уколико присуство треће стране не омета преглед, дијагностичку или терапијску процедуру, здравствени радник одобрава присуство треће стране. О свему овоме здравствени радник треба да сачини биљешку у здравственом картону/медицинском досијеу пацијента (нпр. „на лични захтјев, прегледу је присуствовала сестра пацијенткиње – име и презиме „треће стране“ – и објашњено јој је да мора водити рачуна о повјерљивости...“).

Потребно је сачинити запис у медицинској документацији увијек када је присутна трећа страна током прегледа, дијагностичких или терапијских процедура. Ова биљешка треба да садржи податке о имену, положају и природи односа пацијента и особе – треће стране.

Присуство треће стране подразумијева присуство свједока током спровођења дијагностичких или терапијских процедура. Ипак, треба имати на уму да „трећа страна“ не може у потпуности да заштити и не носи поштеду од одговорности ни за пацијенте ни за здравствене раднике за све што се дешава током дијагностичких и терапијских процедура.

	Страна 4 од 5	Издање:	Важи од:	ПР-ДЗ-031
		прво	07.06.2021.	

4.3.2. Ситуација када се тражи сагласност пацијената за присуство треће стране

Присуство треће стране у сљедећим ситуацијама је могуће само уз сагласност пацијената:

- Када код пацијената постоје поремећаји вида, слуха, говора или кретања који онемогућавају неопходни ниво комуникације, тј. неопходни минимум самосталних покрета пацијената (нпр. када пацијент не може да се сам разодјене и када му је за то неопходна помоћ пратиоца),
- Када код пацијента постоје смањени интелектуални капацитети који онемогућавају комуникацију. Улогу треће стране у оваквим ситуацијама најбоље могу имати блиски чланови породице. Потребно је са посебном пажњом и сензитивношћу комуницирати са пацијентом и пратиоцима,
- Приликом посјете инспектора, комисија, оцјењивача или других лица која прате начин и квалитет рада здравствених радника,
- Приликом посјете новинара.

У свим наведеним ситуацијама, потребно је у медицинској документацији навести да је особа - трећа страна била присутна, њено име и презиме, сродство са пацијентом (када је то случај), тј. институционалну позицију током обављања функције треће стране (нпр. полицајац, преводилац, здравствени радник позван да присуствује као свједок итд.).

Треба напоменути да је пацијент информисан и да је пристао (када је то случај) да трећа страна присуствује током дијагностичких и терапијских процедура. То се потврђује потписивањем обрасца ОБ-ДЗ-022: *Пристанак пацијента на присуство трећег лица приликом прегледа*, који се одлаже у здравствени картон/медицински досије пацијента. Ову сагласност пацијент може увијек повући уз потпис на истом обрасцу на којем је ту сагласност претходно и потписао.

4.3.3. Ситуације када је присуство треће стране неопходно

У сљедећим ситуацијама контакт између здравственог радника и пацијента обавезно се обавља уз присуство треће стране те није неопходно тражити сагласност пацијената:

- Приликом прегледа лица лишених слободе (затвореника) неопходно је да званична пратња затворенику (полицајац) буде присутан као трећа страна,
- Када пацијент не говори у довољној мјери српски језик и када је ради комуникације између здравствених радника и пацијената неопходно присуство преводиоца,
- Када у прошлости пацијената постоје докази о насилном понашању или када постоји основана сумња и клиничка процјена здравственог радника да постоји могућност за насилничко понашање.

И у овим ситуацијама, потребно је у медицинској документацији навести да је особа - трећа страна била присутна, њено име и презиме, сродство са пацијентом (када је то случај), тј. институционалну позицију током обављања функције треће стране (нпр. полицајац, преводилац, здравствени радник позван да присуствује као свједок итд.).

	Страна 5 од 5	Издање:	Важи од:	ПР-ДЗ-031
		прво	07.06.2021.	

4.3.4. Напомене и обука за особе које обављају функцију “треће стране”

Неопходно је да сви запослени у здравственој установи имају у виду да је током обављања функције треће стране кључно да све информације до којих се дошло у вези са пацијентом морају бити третиране као повјерљиве.

Када функцију треће стране обавља неко ко није запослен у Дому здравља, неопходно је да здравствени радник који је одговоран за спровођење дијагностичке или терапијске процедуре, напомене да је неопходно да све информације о самом пацијенту, његовом здравственом стању, спроведеним дијагностичким или терапијским поступцима, прогнози, ризицима и даљем лијечењу морају бити третирано као повјерљиви и тајни и од “треће стране”.

5. ПРИЛОЗИ И ОБРАСЦИ

5.1. Прилози

Нема.

5.2. Обрасци

- ОБ-ДЗ-022 Пристанак пацијента на присуство трећег лица приликом прегледа

6. ЗАПИСИ

Табела 1:

Назив документа	Ознака обрасца	Документ формира	Број примјерака	Рок чувања	Мјесто чувања	Евидентирање
Пристанак пацијента на присуство трећег лица приликом прегледа	ОБ-ДЗ-022	Надлежни доктор	1	Трајно	Здравствени картон	-